Trafikförvaltningen
Verksamhetsstyrning och ekonomi

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2021-07-02

Ärende
FTN 2021-0032

Färdtjänstnämnden
2021-08-25, punkt 4

Infosäkerhetsklass
K1 (Öppen)

Yttrande över regionrevisorernas årsrapport 2020 avseende färdtjänstnämnden

Ärendebeskrivning

Ärendet innehåller yttrande över regionrevisorernas Årsrapport 2020 avseende färdtjänstnämnden.

Årsrapporten har lämnats till färdtjänstnämnden för yttrande vilket görs genom detta tjänsteutlåtande.

Beslutsunderlag

Detta tjänsteutlåtande daterat 2021-07-02 samt nedanstående underlag

- Regionrevisorernas Årsrapport 2020 färdtjänstnämnden

Förslag till beslut

Färdtjänstnämnden föreslås besluta följande.

1. Yttrande överlämnas i enlighet med föreliggande tjänsteutlåtande till regionrevisorerna.

2. Paragrafen justeras omedelbart.

Trafikförvaltningen
Verksamhetsstyrning och ekonomi

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2021-07-02

Ärende
FTN 2021-0032

Färdtjänstnämnden
2021-08-25, punkt 4

Infosäkerhetsklass
K1 (Öppen)

Förslag till yttrande och motivering

Sammanfattning

I den årliga revisionen prövas om verksamheten bedrivs på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande samt om den interna styrningen och kontrollen är tillräcklig.

Revisorerna konstaterar att den pågående coronapandemin kraftigt har påverkat regionens verksamhet och ekonomi under året. Revisionen har därför inte gjort en samlad bedömning av intern styrning och kontroll 2020 för nämnden utifrån den tregradiga skala som vanligen används.
Revisionen har fått anpassa sin granskning utifrån dessa förutsättningar. Därför bedömer revisionen inte nämndens ekonomi, verksamhet samt intern styrning och kontroll för 2020 utifrån den tregradiga skala som vanligen används.
Revisorerna bedömer dock sammantaget att färdtjänstnämnden i allt väsentligt har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. De bedömer att nämndens interna styrning och kontroll har varit tillräcklig och att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande.

Internstyrning och kontroll
Regionrevisorerna bedömer att färdtjänstnämnden behöver utveckla sin interna styrning och kontroll över den verksamhet som trafiknämnden bedriver på uppdrag av färdtjänstnämnden. Regionrevisorerna bedömer att färdtjänstnämnden även behöver tydliggöra och fastställa den strategiska inriktningen och prioriteringen för den långsiktiga utvecklingen av färdtjänsten. Nämnden bör även utveckla lämpliga mål och indikatorer för verksamheten för att möjliggöra styrning och uppföljning över tid. Revisionen noterar att färdtjänstnämndens investeringsprojekt för färdtjänsttillstånd, vilket initierades under 2013, än en gång försenats.

Regionrevisorerna bedömer att nämnden på en övergripande nivå, utifrån de förutsättningar som pandemin inneburit, har haft tillräckliga rutiner för nämndens interna styrning och kontroll.

Räkenskaper
Årsbokslutet för färdtjänstnämnden är i allt väsentligt upprättade enligt god redovisningssed, enligt regionens anvisningar och bedöms ge en rättvisande bild

av årets resultat och ställning. Räkenskaperna för färdtjänstnämnden bedöms vara rättvisande.

Bakgrund angående styrning och uppföljning
Revisionen vill understryka vikten av att nämnden utvecklar lämpliga mål och indikatorer för verksamheten. Revisionen konstaterar här i likhet med tidigare år, att nämnden saknar indikatorer för två av sina verksamhetsspecifika mål, vilka är Effektiva resor och Tillgänglig och sammanhållen region.

Revisorernas rekommendation
Färdtjänstnämnden bör utarbeta indikatorer kopplade till samtliga verksamhetsspecifika mål, i syfte att stärka styrning och uppföljning av verksamhetens resultat.

Färdtjänstnämndens respons
Färdtjänstnämnden har tidigare haft indikatorer kopplade till Effektiva resor i form av antal resor samt antal tillstånd. Det är relevant att följa dessa siffror och ur ett ekonomiskt perspektiv är det helt centralt, men då de sökande som har behov av färdtjänst blir tilldelade färdtjänst enligt lag och riktlinjer är det inte något egentligt mål att styra mot. Indikatorerna togs bort i slutgiltig budget 2020 då färdtjänstverksamheten inte kan styra hur många resor som utförs och/eller hur resenärerna reser.

Indikator kopplat till Tillgänglig och sammanhållen region innebär att ”Kollektivtrafiken ska vara tillgänglig för dem som bor och vistas i regionen. Den ska skapa närhet till arbete, utbildning, service och rekreation utifrån olika behov och förutsättningar.” Färdtjänstnämnden avser inte att skapa en enskild indikator till detta då resenärer med tillstånd kan resa inom hela Stockholms län utifrån deras resetilldelning samt att samtliga bilar är tillgänglighetsapassade utifrån kravställning i upphandling. Om resenären har behov av extra tilldelning för arbetsresor så är detta reglerat i färdtjänstens Riktlinjer.

Bakgrund angående delegationsbeslut
Revisionen påpekar att enligt särskild delegation får trafikförvaltningens förvaltningschef bl.a. fatta beslut rörande tillstånd till färdtjänst enligt lagen om färdtjänst och övriga beslut och åtgärder i enskilda ärenden rörande färdtjänst, i enlighet med antagna Riktlinjer för färdtjänst i Stockholms län.

Trafikförvaltningen
Verksamhetsstyrning och ekonomi

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2021-07-02

Ärende
FTN 2021-0032

Färdtjänstnämnden
2021-08-25, punkt 4

Infosäkerhetsklass
K1 (Öppen)

Förvaltningschefen ska i samband med detta säkerställa att beslut fattade på delegation anmäls löpande till nämnden. Revisionens granskning har visat att åtta beslut som fattats av förvaltningschefen på delegation under 2020 har anmälts till färdtjänstutskottet istället för till nämnden. Detta strider mot nämndens delegationsordning.

Revisionen bedömer att hanteringen av delegationsbeslut behöver ske i enlighet med nämndens delegationsordning. Detta för att stärka intern styrning, kontroll och uppföljning av verksamheten.

Revisorernas rekommendation
Färdtjänstnämnden bör säkerställa att delegationsbeslut anmäls till nämnden i enlighet med nämndens delegationsordning.

Färdtjänstnämndens respons
Färdtjänstnämnden kommer se över rutiner kring anmälan av delegationsbeslut.

Ekonomiska konsekvenser
Beslutsärendet har inga ekonomiska konsekvenser

Sara Catoni
Biträdande Förvaltningschef
Trafikförvaltningen

Regionrevisorerna

2021-03-29

Diarienummer
RK 2020-0020

Färdtjänstnämnden

Årsrapport 2020
Färdtjänstnämnden

Revisorerna i revisorsgrupp III beslutade 2021-03-29 att överlämna rapporten till färdtjänstnämnden för kännedom och möjlighet till yttrande senast 2021-08-31.

Paragrafen förklarades omedelbart justerad.

Anders Lönn
Ordförande
Digital signering

Christina Holmqvist
Sekreterare
Digital signering

Region Stockholm
Regionrevisorerna
Box 22230
104 22 Stockholm

Telefon: 08-737 25 00
E-post: landstingsrevisorerna.rev@sll.se

Säte: Stockholm
Org.nr: 232100-0016
www.sll.se

Besök oss: Hantverkargatan 25B, T-bana Rådhuset, se www.sl.se

REGIONREVISORERNA

Årsrapport 2020

Färdtjänstnämnden

Region Stockholm

Regionrevisorerna

2021-03-29

Diarienummer
RK 2020-0020

Färdtjänstnämnden

Årsrapport 2020
Färdtjänstnämnden

Revisorerna i revisorsgrupp III beslutade 2021-03-29 att överlämna rapporten till färdtjänstnämnden för kännedom och möjlighet till yttrande senast 2021-08-31.

Paragrafen förklarades omedelbart justerad.

Anders Lönn
Ordförande
Digital signering

Christina Holmqvist
Sekreterare
Digital signering

Visma Addo ID-nummer : fd24192d-3296-48a7-b9af-044bdbf319d4

Region Stockholm
Regionrevisorerna
Box 22230
104 22 Stockholm

Telefon: 08-737 25 00
E-post: landstingsrevisorerna.rev@sll.se

Säte: Stockholm
Org.nr: 232100-0016
www.sll.se

Besök oss: Hantverkargatan 25B, T-bana Rådhuset, se www.sl.se

Sammanfattning – Färdtjänstnämnden

I den årliga revisionen prövas om verksamheten bedrivits på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om den interna styrningen och kontrollen varit tillräcklig samt om räkenskaperna är rättvisande.

Den pågående coronapandemin har kraftigt påverkat regionens verksamhet och ekonomi under året. Flera av regionens nämnder och styrelser har tidvis tvingats att helt ställa om sin verksamhet. Detta har inneburit svårigheter att utifrån regionfullmäktiges beslut utföra ordinarie uppgifter, vilket i sin tur innebär att nämndens revisionsansvar i många fall är mycket svårt att bedöma. Revisionen har fått anpassa sin granskning utifrån dessa förutsättningar. Därför bedömer revisionen inte nämndens ekonomi, verksamhet samt interna styrning och kontroll för 2020 utifrån den tregradiga skala som vanligen används.

De förtroendevalda revisorerna har vad gäller ansvarsprövningen i sitt underlag till fullmäktige fortfarande att ta ställning till hur ekonomi, verksamhet samt intern styrning och kontroll har skötts i relation till respektive verksamhets påverkan av coronapandemin.

Ekonomiskt och verksamhetsmässigt resultat

Nämndens ekonomi har under året påverkats i stor utsträckning av den pågående coronapandemin. Årets resultat uppgår till 377 mnkr, att jämföra med fullmäktiges krav på noll-resultat för nämnden. Att nämnden överträffat resultatkravet beror på den stora minskningen av resande med färdtjänst under 2020.

Coronapandemin har aft påverkan på nämndens möjligheter att uppnå fullmäktiges mål. Revisionen konstaterar att nämnden överträffat fullmäktiges mål gällande Nöjda resenärer, Punktlighet och Andel trygga resor. Måluppfyllelsen har koppling till det minskade resandet med färdtjänst under året.

Intern styrning och kontroll

Nämndens arbete har under året i viss mån påverkats av den pågående coronapandemin. Kärnverksamheten, i form av färdtjänstresor, har minskat och delvis ställts om genom att nämnden har utfört uppdrag åt den regionala särskilda sjukvårdsledningen (RSSL) och Stockholms läns sjukvårdsområde (SLSO). Nämnden har även fattat beslut om ekonomisk ersättning till leverantörer med hänvisning till att det annars fanns en överhängande risk för konkurser och företagsnedläggningar av åkerier.

Nämnden bör utveckla sin interna styrning och kontroll över den verksamhet som trafiknämnden bedriver på färdtjänstnämndens uppdrag bl.a. genom att färdigställa den överenskommelse som ska reglera relationen mellan nämn-

derna. Färdtjänstnämnden behöver vidare säkerställa att strategisk inriktning och prioriteringar för den långsiktiga utvecklingen av färdtjänsten tydliggörs och fastställs. Nämnden bör även utveckla lämpliga mål och indikatorer för verksamheten för att möjliggöra tydlig styrning och uppföljning över tid.

Nämnden bedöms på en övergripande nivå, utifrån de förutsättningar som pandemin inneburit, haft tillräckliga rutiner för nämndens interna styrning och kontroll.

Räkenskaper

Årsbokslutet är i allt väsentligt upprättat enligt god redovisningssed, enligt regionens anvisningar och bedöms ge en rättvisande bild av årets resultat och ställning.

Räkenskaperna bedöms vara rättvisande.

Innehåll

1 Årlig granskning 4

2 Ekonomiskt och verksamhetsmässigt resultat 5
2.1 Ekonomiskt resultat 5
2.2 Verksamhetsmässigt resultat 6

3 Intern styrning och kontroll 10
3.1 Ekonomi- och verksamhetsstyrning 10
3.2 Delegationsbeslut 13
3.3 Avrapporterade granskningar i delrapport 14
3.4 Granskningar utan väsentliga iakttagelser 15
3.5 Uppföljning av tidigare lämnade rekommendationer 15

4 Räkenskaper 18
4.1 Årsbokslutet inklusive verksamhetsberättelse (förvaltningsberättelse) 18

5 Nämndens yttrande över delrapport 2020 18

Bilaga 1 Sammanställning och uppföljning av rekommendationer till nämnden

Bilaga 2 Sammanställning och uppföljning av rekommendationer till ledningen

Bilaga 3 Bedömningsmål och bedömningskriterier

Bilaga 4 Yttrande över delrapport 2020

1 Årlig granskning

I den årliga revisionen prövas om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande samt om den interna styrningen och kontrollen är tillräcklig. Den årliga revisionen omfattar granskning och bedömning inom följande områden:

- Ekonomiskt och verksamhetsmässigt resultat
- Intern styrning och kontroll
- Räkenskaper

Fullmäktige beslutade i samband med budget för 2019 om att inrätta färdtjänstnämnden (FTN) som ska ansvara för särskilt anordnade transporter för personer med funktionshinder[1] i regionen. I nämndens uppdrag ingår bl.a. att upphandla och förvalta avtal rörande färdtjänstverksamhet samt att besluta i enskildas ärenden rörande tillstånd till färdtjänst. Tidigare hanterades dessa frågor av trafiknämnden. Fullmäktige har i reglemente beslutat att nämnden ska köpa sitt förvaltningsstöd av trafiknämnden och att nämnden ska ha ett färdtjänstutskott.

Revisionen har utförts enligt kommunallagen, regionens regler och anvisningar samt god revisionssed för kommunal verksamhet. Revisionen har utgått från revisionsplanen som fastställts av revisorsgrupperna och revisorskollegiet.

I granskningen har revisorerna biträtts av regionens revisionskontor. Granskningen har genomförts av granskningsansvarig Jenny Svensson m.fl. vid revisionskontoret och huvudansvarig revisor Johan Rasmusson m.fl. vid KPMG.

[1] Enligt lagen (1997:736) om färdtjänst, gällande avtal mellan Region Stockholm och länets kommuner, samt lagen (2010:1065) om kollektivtrafik vad avser färdtjänstresor.

2 Ekonomiskt och verksamhetsmässigt resultat

I detta avsnitt görs en bedömning av om nämnden uppnått fullmäktiges ekonomiska och verksamhetsmässiga mål och givna uppdrag samt följt de beslut, riktlinjer och föreskrifter som gäller för verksamheten. Bedömningsmålen och bedömningskriterierna framgår av bilaga 3.

2.1 Ekonomiskt resultat

	Budget 2020	Bokslut 2020	Bokslut 2019
Resultaträkning (mnkr)			
Verksamhetens intäkter	1 831	1 907	1 744
Verksamhetens kostnader inkl. avskrivningar och finansnetto	-1 831	-1 530	-1 637
Årets resultat	**0**	**376,6**	**108**
Balansomslutning (mnkr)		501	232

Årets resultat uppgår till 377 mnkr, vilket är 377 mnkr högre än fastställt resultatkrav. Enligt beslut i fullmäktige[2] undantas nämndens merkostnader och minskade intäkter avseende coronapandemin vid resultatbedömningen. Nämndens merkostnader under 2020 uppgår till 20 000kr.

Revisionen konstaterar att fullmäktiges mål om en ekonomi i balans därmed har uppnåtts.

2.1.1 Jämförelse med budget 2020

Folkhälsomyndigheten har uppmanat personer som tillhör riskgrupp, eller är över 70 år, att undvika att träffa andra människor, vilket lett till att färdtjänstverksamhetens kunder rest mindre jämfört med ett normalår.

Verksamhetens **intäkter** uppgår till 1 907 mnkr, vilket är 76 mnkr (4,1 procent) högre än budgeterat. *Resenärsintäkterna* understiger budgeten med ca 55 mnkr medan intäkterna för *sjukresor och tjänsteresor* är 40 mnkr lägre än budgeterat. De minskade intäkterna är hänförliga till minskat resande på grund av coronapandemin. Posten *Övriga intäkter* överstiger budget med 170 mnkr, vilket huvudsakligen hänger samman med att färdtjänstverksamheten utfört uppdrag[3] åt den regionala särskilda sjukhusledningen, RSSL, (se

[2] RS 2020-0054. De nämnder/styrelser som beslutet gäller är HSN, VKN, PAN, SLSO, Karolinska, TN, FtjN och RS.
[3] Uppdragen har inneburit att bistå ambulanssjukvården med att transportera patienter med covid-19, att köra PCR-tester i hemmet till vårdpersonal och regionens invånare samt personaltransporter av vårdpersonal.

avsnitt 2.2.1) och därmed vidarefakturerat kostnaderna för dessa. Motsvarande kostnad återfinns således under köpt färdtjänsttrafik, varför påverkan är resultatneutral.

Verksamhetens **kostnader,** exklusive avskrivningar och finansiella poster, uppgår till 1 527 mnkr, vilket är 292 mnkr (ca 16 procent) lägre än budgeterat. Kostnaden för köpt färdtjänsttrafik är 253 mnkr lägre än budgeterat medan kostnaderna för sjukresor och tjänsteresor är 33 mnkr respektive 7 mnkr lägre. De lägre kostnaderna är hänförliga till ett kraftigt minskat resande under pandemin.

Årets investeringar uppgår till 31,9 mnkr, att jämföra med fullmäktiges budget på 54 mnkr. Budgetavvikelsen beror på förseningar i leveransen av det nya tillståndshanteringssystemet för färdtjänst.

Avvikelser i förhållande till budget har i huvudsak analyserats och kommenterats på ett tillfredställande sätt i nämndens verksamhetsberättelse.

Då coronapandemins inverkan på ekonomin påverkat regionens verksamheter, om än i olika grad, försvåras jämförelser med föregående år. Revisionen gör därför inga jämförelser med utfall för 2019 för någon av regionens styrelser eller nämnder.

2.1.2 Bedömning av ekonomiskt resultat

Färdtjänstnämndens resultat överstiger fullmäktiges resultatkrav med 377 mnkr. Verksamhetens intäkter har varit något lägre än budgeterat, samtidigt som kostnaderna varit betydligt lägre, vilket är en konsekvens av det minskade resandet under pandemin. Revisionen konstaterar att fullmäktiges mål om en ekonomi i balans har uppnåtts.

2.2 Verksamhetsmässigt resultat

2.2.1 Måluppfyllelse

Regionledningskontoret har i anvisningar för verksamhetsberättelsen angett att indikatorer som inte går att mäta på grund av coronapandemin inte ska ingå i målbedömningen och att nämnden ska kommentera detta i sin verksamhetsberättelse.

Enligt regionledningskontorets anvisningar till verksamhetsberättelse ska nämnden också i löpande text redogöra för hur pandemin har påverkat måluppfyllelsen. Nämnden rapporterar att pandemin har påverkat måluppfyllelsen positivt, i synnerhet när det gäller målen för nöjda resenärer och trygga resor. För de mål som gått att mäta har målen uppnåtts för samtliga verksamhetsspecifika mål i budget.

Nämnden redogör för att den av fullmäktige uppsatta indikatorn *Nöjda resenärer* för det övergripande målet för färdtjänstverksamheten[4] är uppnått. Även nämndens egen indikator *Punktlighet* uppnås.

För nöjdheten anger nämnden att en bidragande orsak till målvärdesuppfyllnad sannolikt är coronapandemin som inneburit att resor för tillfället inte samplaneras (se avsnitt 3.3.1). Pandemin har även inneburit en ökad tidspassning med anledning av ett minskat resande inom taxibranschen, vilket bidragit till en ökad tillgång på fordon för färdtjänstverksamhet. Även gällande punktligheten anges att coronapandemin inneburit en minskad efterfrågan på fordon i allmänhet, vilket positivt påverkat de upphandlade bolagens incitament att utföra färdtjänst- och sjukresor.

För delmålet trygga resor uppfylls målvärdet för den nämndspecifika indikatorn *andel trygga resor* för färdtjänstverksamheten.[5] Nämnden redogör för att värdet succesivt förbättrats under året; även detta ses det som en effekt av coronapandemin som inneburit borttagen samplanering samt ökad tidspassning.

Som revisionen noterade i årsrapporten[6] för 2019 har indikatorerna *antal resor totalt* och *antal resenärer/tillstånd* under målet *Effektiva resor* tagits bort. Detta medför att nämndens mål om effektiva resor saknar indikatorer för 2020. Nämnden redogör för målet genom att beskriva att antalet färdtjänstresor har minskat till följd av coronapandemin. Färdtjänstnämnden har fått i uppdrag av Regional Särskild Sjukhusledning (RSSL) att bistå Region Stockholm gällande ambulanstransporter, test i hemmet av sjuk vårdpersonal, test i hemmet av sjuka invånare i Stockholms län samt personaltransporter av vårdpersonal (se avsnitt 3.3.1). Uppdragen utförs av färdtjänstverksamhetens leverantörer. Nämnden redogör för att verksamheten i rådande läge ställt om och bistått Region Stockholm och på så sätt gett leverantörerna nya uppdrag.

Även för nämndens mål om en *Tillgänglig och sammanhållen region* saknas indikatorer. Revisionen noterar att nämnden under tillgänglighetsmålet kommenterar att en del i arbetet med att möta resenärer med särskilda behov är att ta fram en utvecklingsplan för färdtjänsten, vilken trafikförvaltningen avser att ta fram under 2021 (se avsnitt 3.5.2).

Bedömning

Måluppfyllelsen för indikatorerna har i huvudsak analyserats och kommenterats på ett tillfredsställande sätt i nämndens verksamhetsberättelse.

Revisionen konstaterar att nämnden uppnår såväl målnivån för fullmäktiges nämndspecifika indikatorer som målnivåerna för nämndens egna uppsatta

[4] Attraktiv kollektivtrafik i ett hållbart transportsystem, delmål attraktiva resor.
[5] Attraktiv kollektivtrafik i ett hållbart transportsystem, delmål trygga resor.
[6] Regionrevisorerna årsrapport färdtjänstnämnden 2019.

indikatorer. Samtliga nämndspecifika indikatorer har också förbättrats jämfört med utfall 2019. Revisionen konstaterar, i likhet med nämnden, att coronapandemin sannolikt har påverkat måluppfyllelse positivt för ett flertal av nämndens mål.

2.2.2 Uppdrag från fullmäktige

Nämnden redovisar fyra uppdrag som fullmäktige tilldelat nämnden för 2020, varav tre uppdrag pågår enligt plan. Nämnden har, i enlighet med anvisningar från regionledningskontoret, i samband med delårsrapportering[7] föreslagit att ett uppdrag, att utvärdera förändringar gällande fritidsresor, ökad flexibilitet att välja m.m., bör avslutas med anledning av coronapandemin. Nämnden har inte fått återkoppling på förslaget, men rapporterar ändå i verksamhetsberättelsen uppdraget som avslutat då det ändrade resmönstret med anledning av pandemin inte ger relevant underlag för utvärdering av dessa förändringar.

När det gäller uppdraget att utreda hur resegarantin ska utvecklas har revisionen tidigare framhållit[8] att uppdraget inte bör anses vara slutfört, trots att nämnden rapporterat uppdraget som avslutat i samband med verksamhetsberättelsen 2019. Av verksamhetsplanen för 2020 framgår att det finns en ny aktivitet för nämnden att utreda hur resegarantin fortsatt kan utvecklas, aktiviteten är dock inte påbörjad med anledning av covid-19. Nämnden redogör för att planen ska tas fram under 2021.

2.2.3 Produktion

Nämnden rapporterar att det *totala antalet resor inom särskild kollektivtrafik* (inklusive färdtjänst-, sjuk- och tjänsteresor) har minskat med 29,2 procent (1 159 241 resande) i jämförelse med 2019. Nämnden anger att avvikelserna främst beror på coronapandemin.

För resor med *färdtjänsttaxi* redovisas en minskning mot budget med 39 procent (822 051 antal resor). För *rullstolstaxi* rapporterar nämnden att antalet resor har minskat mot budget med 40 procent (386 603 antal resor). Antalet utförda *sjukresor* har varit 13 procent (132 766 resor) lägre än budget, samt utfall 2019. Sjukresor med rullstolstaxi har minskat med 16 procent (52 658 antal resor) mot budget. Antalet utförda *tjänsteresor* har minskat med 41 procent (15 595 antal resor) mot budget och har minskat cirka 25 procent jämfört med 2019.

Revisionen noterar att nämnden inte redogör inte för några *produktivitetsmått* i sin verksamhetsberättelse. Nämnden rapporterar dock under avsnittet produktivitet att färdtjänstens trafikkostnader[9] har minskat med 22 procent jämfört med 2019. Nämnden förklarar att detta är på grund av att coronapandemin inneburit en markant minskning av antalet resor från och med

[7] Regionrevisorerna, Delrapport färdtjänstnämnden 2020
[8] Regionrevisorerna, Årsrapport färdtjänstnämnden 2019.
[9] Avser endast färdtjänst, ej sjukresor och tjänsteresor.

mars 2020. Nämnden uppger att uppmaningen från folkhälsomyndigheten att personer över 70, samt personer i riskgrupp skulle undvika att träffa andra människor starkt påverkade antal resande. Antal resor har minskat med 35% jämfört med 2019 och uppgår till 1 863 (tusental) resor.

Antal resenärer med tillstånd för färdtjänst har minskat med 4 procent jämfört med 2019 och uppgår till 64 968 tillstånd.

Bedömning
Revisionen noterar att resandet inom färdtjänsten minskat kraftigt på grund av pandemin, vilket medfört att också nämndens kostnader för köpt trafik blivit lägre. För att möjliggöra en redovisning av produktiviteten i den verksamhet som nämnden bedriver, tillåta jämförelser över tid och tydliggöra effektiviseringar, bör nämnden överväga att ta fram produktivitetsmått.

2.2.4 Bedömning av verksamhetsmässigt resultat
Det verksamhetsmässiga resultatet har uppnåtts. Revisionen vill dock poängtera vikten av att nämnden fortsätter att arbeta aktivt med måluppfyllelsen, då det höga utfallet 2020 till del uppnåtts som en effekt av coronapandemin. När restriktionerna hävs, och resandet förändras igen, finns risk för att nämndens måluppfyllelse påverkas negativt.

3 Intern styrning och kontroll

I detta avsnitt görs en bedömning av hur nämnden tar ansvar för att det finns en intern styrning och kontroll som leder till måluppfyllelse och regelefterlevnad. Bedömningsmålen och bedömningskriterierna framgår av bilaga 3.

3.1 Ekonomi- och verksamhetsstyrning

3.1.1 Ekonomistyrning

Nämnden har i delrapporten för 2020 prognostiserat årets resultat till 374 mnkr. Utfallet blev 3 mnkr högre än prognosen.

Färdtjänstverksamheten har under 2020 minskat stort p.g.a. coronapandemin, vilket gjort att nämnden kunnat ställa om delar av sin verksamhet för att istället avlasta och assistera sjukvårdsorganisationen (se avsnitt 2.2.1). Detta uppges dock inte ha påverkat nämndens ekonomiska resultat och har genomförts med utgångspunkt i nämndens befintliga avtal med taxiåkerier. Nämnden har även beslutat om tillfälligt ekonomiskt stöd till vissa leverantörer (se avsnitt 3.3.1), men då denna utgift ryms inom ramen för budgeterade medel för köpt trafik påverkar inte heller denna åtgärd verksamhetens ekonomiska resultat negativt.

3.1.2 Investeringsprojekt

Av nämndens verksamhetsberättelse för 2020 framgår att den största delen av pågående investeringar avser framtagandet av det nya tillståndshanteringssystemet för färdtjänsttillstånd. Projektet påbörjades redan 2013 och skulle, enligt ursprungsplanen, vara klart 2018 men har försenats i flera omgångar. Enligt uppgift påverkar tillståndshanteringssystemet andra utvecklingsområden inom färdtjänsten, varför försenad implementering får konsekvenser också för själva verksamheten.

För helåret 2020 är prognosen för investeringskostnader 29,8 mnkr, vilket understiger budget med 21,3 mnkr. Avvikelsen mellan prognos och budget beror på att tidigare prognostiserade utgifter för det nya tillståndshanteringssystemet för 2020 delvis är förskjutna till 2021. Enligt nämndens verksamhetsberättelse för 2020 beror detta på förseningar och kvalitetsproblem från avträdande och tillträdande driftleverantör samt hög komplexitet i projektet. Av granskningen framgår att en ny tidplan nu är framtagen och projektet planeras vara färdigt under 2021.

I och med att projektet dragit ut på tiden vill revisionen lyfta fram vikten av att förvaltningen säkerställer att de kostnader som uppkommer i samband med utvecklingen av det nya tillståndshanteringssystemet är aktiverbara, i

enlighet med Lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning[10]. Revisionen ser att det finns en risk för att vissa projektrelaterade kostnader – såsom kostnader för att utvärdera alternativa tillvägagångssätt eller kostnader som uppstår på grund av att delar av projektet måste omarbetas på grund av förseningen – inte nödvändigtvis är aktiverbara. Granskning visar att under 2019 skedde en större (17 mnkr) utrangering av delar av projektet, då det konstaterades att så omfattande förändringar av projektet skett att tidigare upptagna kostnader inte längre var aktiverbara, och således betraktades som en förgäveskostnad. Denna utrangering borde dock ha kunnat göras tidigare. Revisionen konstaterar att förvaltningen även under 2020 gjort en utrangering, på 3 mnkr. Revisionen understryker att förvaltningen återkommande bör ta ställning till nedlagda kostnader, för att avgöra om de är aktiverbara. Om de *inte* är aktiverbara ska kostnaderna istället utrangeras, om de inte längre medför värde för den slutliga produkten. För att undvika den här typen av förgäveskostnader är det angeläget att den nya tidsplanen håll och tillståndshanteringssystemet kommer på plats.

3.1.3 Verksamhetsstyrning

Som nämnts ovan har måluppfyllelsen överträffat målnivåerna och även förbättrats gentemot föregående år. Detta hänger i huvudsak samman med yttre förutsättningar kopplade till coronapandemin.

Revisionen har tidigare rapporterat att nämnden bör utvärdera och analysera de lokala mål och indikatorer som ska gälla för verksamheten. Revisionen noterade i årsrapporten 2019 att indikatorerna Antal resor totalt och Antal resenärer/tillstånd under målet Effektiva resor tagits bort i nämndens verksamhetsplan 2020, utan att ersättas med andra indikatorer. Detta medför att nämndens mål om Effektiva resor och Tillgänglig och sammanhållen region saknar indikatorer för 2020. Revisionen noterar att det heller inte finns någon indikator för produktivitet.

När det gäller arbetet med risk och intern kontroll redogör nämnden för sin arbetsprocess kring riskanalyser och hur denna genererat sju verksamhetsövergripande risker. Dessa risker har tagits upp i plan för intern kontroll, vilken i enlighet med anvisningar från regionledningskontoret följts upp i nämndens delårsrapport. En av dessa risker – Att beslut om förändringen för resenärer med tillstånd för rullstolstaxi inte kan förändras från resor efter behov till 500 resor – bedöms inte längre som varande en risk, då Högsta förvaltningsdomstolen under året beslutat till Region Stockholms favör. I övrigt rapporterar nämnden att verksamheten har ytterligare sex identifierade risker, vilka samtliga fått ett sänkt riskvärde p.g.a. coronapandemin. Fyra risker värderas som gröna, medan de två återstående värderas som orange. Nämnden redovisar att kontroller och åtgärder löpt på enligt plan under året.

[10] LKBR 6 kap 7 §: Utgifter för utvecklingsarbete som är av väsentligt värde för kommunens eller regionens verksamhet under kommande år får tas upp som immateriella anläggningstillgångar.

3.1.4 Sjukresor

Rätten till sjukresor regleras i lagen (1991:419) om sjukreseersättning vid sjukresor[11]. Fullmäktige beslutade i ärendet om budget 2011[12] att ansvaret för sjukresor skulle överföras från AB SL till hälso- och sjukvårdsnämnden. Ansvaret för tjänsten har därefter reglerats i avtal där hälso- och sjukvårdsnämnden (HSN) har haft kostnadsansvaret och trafiknämnden har haft utförandeuppdraget. Detta ansvarsförhållande framgår dock inte av respektive nämnds reglemente från 2019.[13] [14] Revisionens har tidigare[15] pekat på att avtalet dessutom löpte ut den sista januari 2018.

Alltsedan färdtjänstnämnden inrättades 1 januari 2019 hanteras sjukresor inom nämndens verksamhetsområde, varför ett nytt avtal, som reglerar ansvaret och utförandet av tjänsten måste arbetas fram mellan HSN och FTN. Revisionen har rekommenderat[16] trafikförvaltningens ledning att verka för att en sådan överenskommelse ingås med HSN. Färdtjänstnämnden har tidigare rapporterat att en överenskommelse med HSN beräknades vara klar innan sommaren 2020. Coronapandemin har dock inneburit att arbetet med överenskommelsen pausats, då hälso- och sjukvårdsförvaltningen fokuserat sina resurser på coronahantering. Enligt uppgift beräknas arbetet med avtalet slutföras och beslutas av respektive nämnd under våren 2021.

3.1.5 Bedömning

Revisionen vill understryka vikten av att nämnden utvecklar lämpliga mål och indikatorer för verksamheten, så att meningsfulla bedömningar, jämförelser och analyser kan genomföras som utgångspunkt för utvecklingsarbete. Revisionen konstaterar, i likhet med tidigare år[17], att nämnden saknar indikatorer för två av sina verksamhetsspecifika mål; Effektiva resor samt Tillgänglig och sammanhållen region. Revisionen bedömer att nämnden, utifrån en analys av verksamheten, bör ta fram indikatorer även för dessa mål. Mot bakgrund av att nämnden har få mål och indikatorer att styra mot, är det ur styrnings- och uppföljningssynpunkt angeläget att samtliga verksamhetsspecifika mål ingår i nämndens målstyrning. Indikatorerna bör spegla nämndens verksamhet och samtidigt styra mot fullmäktiges mål såväl som nämndens strategiska inriktning.

Revisonen konstaterar också att färdtjänstnämndens redogörelse över arbetet med intern kontroll inte skiljer sig från den rapportering som trafiknämnden gör, och att det här finns utrymme för tydliggörande och precision utifrån

[11] Med sjukresa avses en patients resa till eller från vård och behandling (sjukvård) och patientens folkbokföringsadress.
[12] LS 1011-0911
[13] LS 2018-0731
[14] I regionstyrelsens yttrande över revisionens delrapport 2020 för regionstyrelsen framförs att ansvaret för sjukresor bedöms vara en del av det ansvar som hälso- och sjukvårdsnämnden har för all sjukvård i reglementet och behöver därför inte regleras separat; se Regionrevisorerna, Årsrapport Hälso- och sjukvårdsnämnden 2020
[15] Regionrevisorerna, Årsrapport trafiknämnden 2019
[16] Rekommendation nr 45736, Regionrevisorerna Delrapport färdtjänstnämnden 2020
[17] Regionrevisorerna, Årsrapport färdtjäntsnämnden 2019

den verksamhet som färdtjänstnämnden ansvarar för. Detta i linje med tidigare lämnad rekommendation[18] om att nämnden bör tydliggöra och precisera redogörelsen i verksamhetsberättelsen utifrån den verksamhet som nämnden ansvarar för.

Revisionen noterar att färdtjänstnämndens investeringsprojekt för färdtjänsttillstånd, vilket initierades under 2013, än en gång försenats. Enligt ny tidsplan ska systemet nu färdigställas under 2021. Revisionen vill understryka att systemet behöver komma på plats, då det är av betydande vikt för en mer rättssäker hantering av tillståndsansökningar. Vidare har det långdragna arbetet resulterat i att tidiga insatser under senare år utrangerats som en konsekvens av att de inte längre är av värde för systemet.

Revisionen konstaterar också att även överenskommelsen mellan färdtjänstnämnden och hälso- och sjukvårdsnämnden gällande sjukresor är under utarbetande men har drabbats av förseningar kopplade till coronapandemin. Enligt uppgift påbörjades dock arbetet med en överenskommelse redan under våren 2017, det vill säga långt före pandemin. Tjänsterna uppgår till höga belopp, vilket talar för att villkoren bör regleras mellan parterna. Revisionen bedömer att rekommendationen är delvis åtgärdad och kommer att följa det fortsatta arbetet med överenskommelsen under 2021.

Rekommendation:

- Färdtjänstnämnden bör utarbeta indikatorer kopplade till samtliga verksamhetsspecifika mål, i syfte att stärka styrning och uppföljning av verksamhetens resultat.

3.2 Delegationsbeslut

Enligt kommunallagen 6 kap 33 § får nämnd/styrelse delegera sin beslutanderätt i ett visst ärende eller en grupp av ärenden. Enligt färdtjänstnämndens delegationsordning[19] leds färdtjänstverksamheten av trafikförvaltningens förvaltningschef, som har rätt att fatta beslut på nämndens vägnar inom ett flertal ärendegrupper. Genom särskild delegation får förvaltningschefen bl.a. fatta beslut rörande tillstånd till färdtjänst enligt lagen (1997:937) om färdtjänst och övriga beslut och åtgärder i enskildas ärenden rörande färdtjänst i enlighet med antagna Riktlinjer för färdtjänst i Stockholms län. Vidare specificeras att förvaltningschefen ska säkerställa att beslut fattade på delegation anmäls löpande till nämnden.

Revisionens granskning har visat att åtta beslut som fattats av förvaltningschefen på delegation under 2020 har anmälts till färdtjänstutskottet istället för till nämnden. Det rör sig om beslut gällande färdtjänsttillstånd samt i ett

[18] Rekommendation nr 37691, Regionrevisorerna, Årsrapport färdtjänstnämnden 2019
[19] FTN 2019/7

fall om tilldelning av antal färdtjänstresor för 2021. Förfaringssättet att anmäla besluten till utskottet strider mot nämndens delegationsordning.

Bedömning
Revisionen bedömer att hanteringen av delegationsbeslut behöver ske i enlighet med nämndens delegationsordning. Detta för att stärka nämndens styrning, kontroll och uppföljning av verksamheten.

Rekommendation:

- Färdtjänstnämnden bör säkerställa att delegationsbeslut anmäls till nämnden i enlighet med nämndens delegationsordning.

3.3 Avrapporterade granskningar i delrapport

Delar av årets granskning har tidigare avrapporterats i delrapport för nämnden. Nedan sammanfattas väsentliga iakttagelser från denna rapport.

3.3.1 Hantering av coronapandemin

Revisionen granskade till delåret 2020 nämndens hantering av coronapandemin. Granskningen visade att nämnden beslutat om ett antal verksamhetspåverkande åtgärder på grund av pandemin. I flera omgångar fattades beslut[20] om att tillfälligt *pausa funktionen samåkning/samplanerat resande* för färdtjänst och sjukresor, men hänvisning till ökad smittorisk. Enligt uppgift kommer nämnden kontinuerligt att fatta beslut om förlängning av pausen (tre månader i taget) så länge restriktioner råder.[21]

Granskningen visade vidare att färdtjänstnämnden under året tilldelats och genomfört *uppdrag av den regionala särskilda sjukvårdsledningen*[22]. Uppdragen handlar om att stötta ambulanssjukvården med persontransporter av covid 19-patienter och personaltransporter av vårdpersonal[23]. Från SLSO fick nämnden även i uppdrag att köra covid-19 test i hemmet till sjuk vårdpersonal och sjuka invånare i Stockholms län[24]. Kostnaderna för dessa uppdrag har vidarefakturerats till hälso- och sjukvårdsförvaltningen och Karolinska Universitetssjukhuset, och har inte påverkat färdtjänstverksamhetens nettoresultat (kostnaderna för körningarna balanseras av motsvarande intäkter från vidarefaktureringen).

Revisionen noterade att varken antal körningar eller kostnaderna för dessa uppdrag redovisades i nämndens delårsrapport. I verksamhetsberättelsen för 2020 uppges en totalkostnad för uppdragen (168 mnkr) utan specificering

[20] Först av nämndens ordförande (FTN 2020-0023 samt FTN 2020-0036) och sedan av nämnden (2020-0036)
[21] FTN 2020-0036, för perioden oktober-december 2020 (5/2020) samt för perioden januari-mars 2021 (8/2020).
[22] RSSL aktiverades i februari av hälso- och sjukvårdsnämnden, i enlighet med den regionala katastrofmedicinska beredskapsplanen (HSN 2020-1379)
[23] HSN 2020-0527
[24] HSN 2020-1379

per uppdrag. Revisionen konstaterar även att efter ett uppehåll under sommaren och början av hösten har nämnden återupptagit uppdraget att stötta ambulanssjukvården med patienttransporter.[25] Körningarna av covid-19 test i hemmet har fortgått under hela perioden[26].

Granskningen visade även att färdtjänstnämnden fattat beslut om *tillfälligt ekonomiskt stöd* till leverantörer av rullstolstaxi och bårtaxi samt till beställningscentralen.[27] Beslutet fattades efter en coronarelaterad trafiknedgång på cirka 60 procent, och med hänvisning till en överhängande risk för konkurser och företagsnedläggningar av åkerier stödet förutan.

Revisionen noterade att utfallet för de extraordinära kostnaderna för tillfälligt ekonomiskt stöd redovisades i nämndens delårsrapport. I verksamhetsberättelsen för 2020 redovisas kostnaden för stöd till rullstolstaxi (ca 81 mnkr), men det går inte att utläsa någon kostnad för stödet till bårtaxi respektive beställningscentral.

3.3.2 Tillståndshantering

Revisionen följde till delåret upp nämndens åtgärdsarbete kopplat till granskning av den interna styrningen och kontrollen avseende beslut om färdtjänsttillstånd, vilket granskats av trafikförvaltningens internrevision.[28] Granskningen visade att ett flertal av åtgärderna fortfarande kvarstår, även om ett arbete för att utveckla arbetssätt och den interna kontrollen pågår. Riskacceptansen för ursprungligen två risker har dock utökats, och gäller numera för sex risker kopplat till att hantering av vissa åtgärder är beroende av ett nytt tillståndshanteringssystem som dock har försenats i omgångar. Enligt nu aktuell uppgift förväntas systemet implementeras under 2021.

3.4 Granskningar utan väsentliga iakttagelser

Revisionen har granskat ledningsnära kostnader och representation utan några väsentliga iakttagelser.

3.5 Uppföljning av tidigare lämnade rekommendationer

I tidigare revisionsrapporter har framförts ett antal rekommendationer avseende den interna styrningen och kontrollen. Förutom de uppföljningar som beskrivs nedan framgår det i bilaga 1 och 2 hur rekommendationerna har hanterats.

---

[25] FTN2020-0046
[26] Antal körda tester rapporteras månadsvis till nämnden.
[27] Beslut fattades inledningsvis (mars 2020) som delegationsbeslut (TN2020-0090) och har sedan förlängts per nämndbeslut i tre omgångar under 2020 (FTN2020-0025, FTN2020-0037). Ytterligare förlängning för januari-mars 2021 beslutades i december 2020 (FTN2021-0037)
[28] TN 2017-1664

3.5.1 Trafiksäkerhetspolicy

Revisionen har tidigare rekommenderat nämnden att i enlighet med fullmäktiges riktlinjer för säkerhet[29] anta en trafiksäkerhetspolicy och säkerställa att den tillämpas av samtliga entreprenörer[30]. Revisionens uppföljning visar att nämnden i november 2019 beslutat om en trafiksäkerhetspolicy för färdtjänstverksamheten. Granskningen visar att policyn ännu ej fullt ut tillämpats i någon upphandling. Policyn utgör underlag i en nu pågående, men ännu inte avslutad, upphandling. Revisionen anser därmed att implementering samt säkerställande av policyns tillämpning återstår. Rekommendationen bedöms därför som delvis åtgärdad.

3.5.2 Strategisk inriktning

Revisionen har tidigare rekommenderat nämnden att säkerställa att mål, strategisk inriktning och prioriteringar för den långsiktiga utvecklingen av färdtjänsten och dess förhållande till den allmänna kollektivtrafiken fastställs.[31]

Revisionen har vid tidigare granskningar funnit att det pågår ett arbete med bland annat en ny *Utvecklingsplan färdtjänst* men att utvecklingsplanens funktion i den kort- och långsiktiga styrningen inte är tydlig.[32] Granskningen har visat att arbetet med att ta fram Utvecklingsplan färdtjänst har pausats. Det har framkommit att arbetet med utvecklingsplanen planerades att pågå under 2020, men att detta nedprioriterades under året, bland annat p.g.a. coronapandemin. Enligt uppdaterad tidplan kommer projektplanering att påbörjas under våren 2021.

Av granskningen framgår även att arbetet med utvecklingsplanen har beroenden till flera andra projekt, såsom exempelvis framtagandet av ett nytt trafikhanteringssystem. Av nämndens verksamhetsberättelse för 2020 framgår även att utredningen *Framtida inriktning för färdtjänsten*[33] kommer utgör ett av underlagen i framtagandet av Utvecklingsplan färdtjänsten, genom att behov och krav som identifierats i utredningen kommer att inkorporeras i utvecklingsplanen. Av verksamhetsberättelsen framgår också att den del av utredning *Framtida inriktning för färdtjänst* som avser trafikupplägg för resor med färdtjänst och sjukresor, planeras att aktualitetsprövas under 2020 och 2021. Studien är tänkt att användas som underlag till arbetet med att ta fram det nya trafikhanteringssystemet.

Åtgärder för att hantera rekommendationen är i planeringsstadiet och revisionen bedömer därför att rekommendationen inte är åtgärdad.

---

[29] LS 2015-0093, LS 1407-0877
[30] Rekommendation 29473 (Tidigare ID 1508) Regionrevisorerna, FTN årsrapport 2018
[31] Rekommendation nr 1067 (29469 enligt ny numrering), Landstingsrevisorerna delrapport trafiknämnden 2017
[32] Regionrevisorerna årsrapport färdtjänstnämnden 2019.
[33] TN 2014-0463

3.5.3 Överenskommelse mellan färdtjänstnämnden och trafiknämnden

Färdtjänstnämnden ska enligt reglemente bland annat ansvara för särskilt anordnade transporter för personer med funktionshinder. Nämnden ska enligt reglemente även köpa förvaltningsstöd av trafiknämnden. Färdtjänstnämnden har ingen egen personal och är därför helt beroende av trafiknämnden för att fullgöra sina uppgifter gentemot fullmäktige.

Revisionen har tidigare uppmärksammat att Reglementet för färdtjänstnämnden innehåller kommunalrättsligt svårhanterad begränsning av nämndens självständighet[34]. Revisionen har därför tidigare granskat[35] hur nämnden har reglerat förhållandet med trafiknämnden för att säkerställa nämndens ansvar för styrning, kontroll och uppföljning av den verksamhet som trafiknämnden utför för nämndens räkning. Revisionen har då rekommenderat att färdtjänstnämnden bör säkerställa att de lagkrav som ställs på nämnden avspeglas i en överenskommelse, i enlighet med fullmäktiges policy för integrerad ledning och styrning, med trafiknämnden som utförare av färdtjänstverksamheten inklusive hur kraven ska följas upp och återrapporteras[36].

Årets uppföljande granskning har visat att färdtjänstnämnden avser ta fram en översyn över överenskommelser och styrande dokument mellan trafiknämnden och färdtjänstnämnden i enlighet med fullmäktiges policy för integrerad ledning och styrning. Syftet med denna översyn är att kartlägga nämndernas relation avseende tjänster som utförs av nämnd för annan nämnds räkning samt reglera nämndernas relation i enlighet med kraven på god intern styrning och kontroll.

Granskningen har visat att denna översyn planerades att genomföras under tertial tre 2020, men försenades p.g.a. coronapandemin. Arbetet med översynen planeras att påbörjas under andra kvartalet 2021.

Revisionen ser positivt på att nämnden påbörjat arbetet med en översyn av området. Eftersom arbetet med rekommendationen ännu är i ett mycket tidigt skede bedömer revisionen rekommendationen som ej åtgärdad.

[34] Regionrevisorerna Delrapport RS 2019
[35] Regionrevisorerna Årsrapport FTN 2019
[36] Rekommendation ID 37690, Regionrevisorerna Årsrapport FTN 2019

4 Räkenskaper

I detta avsnitt görs en bedömning av om nämndens redovisning är upprättad i enlighet med lagstiftning och god redovisningssed så att räkenskaperna ger en rättvisande bild av resultat och ställning. Bedömningsmålen och bedömningskriterierna framgår av bilaga 3.

4.1 Årsbokslutet inklusive verksamhetsberättelse (förvaltningsberättelse)

Årsbokslutet är i allt väsentligt upprättat enligt lagen om kommunal bokföring och redovisning, god redovisningssed, regionens anvisningar och bedöms ge en rättvisande bild av årets resultat och ställning.

5 Nämndens yttrande över delrapport 2020

Nämnden har 2020-12-16 lämnat yttrande över delrapporten för 2020. Nämnden har i yttrandet kommenterat revisionens synpunkter utan avvikande mening.

Vad gör regionrevisorerna?

Regionrevisorerna granskar den verksamhet som bedrivs av regionens nämnder och bolagsstyrelser. Revisionsuppdraget är det största inom kommunal verksamhet.

Att vara revisor är ett förtroendeuppdrag vars syfte är att med oberoende, saklighet och integritet främja, granska och bedöma verksamheten. Den övergripande uppgiften för revisorerna är att granska hur nämnder och styrelser tar sitt ansvar. De förtroendevalda revisorerna är fullmäktiges och ytterst medborgarnas instrument för den demokratiska kontrollen. De har därmed en viktig funktion i den lokala självstyrelsen.

Ledamöter i nämnder och styrelser ansvarar inför fullmäktige för hur de själva, anställda och uppdragstagare genomför verksamheten. I ansvaret ingår att genomföra en ändamålsenlig verksamhet utifrån fullmäktiges mål, beslut och riktlinjer samt de föreskrifter som gäller för verksamheten, på ett ekonomiskt tillfredsställande sätt och med en tillräcklig intern kontroll samt att upprätta rättvisande räkenskaper.

I årsrapporter för nämnder och styrelser sammanfattar revisionskontoret den granskning som genomförts under det gångna året. Verksamhetsrevisionen redovisas löpande i projektrapporter. Publikationerna finns på www.sll.se. Det går även att prenumerera på regionrevisorernas nyhetsbrev genom att anmäla intresse via e-postmeddelande till regionrevisorerna.rev@sll.se.

Region Stockholm

Postadress: Box 22230, 104 22 Stockholm
Besöksadress: Hantverkargatan 25 b (T-bana Rådhuset)
Telefon: 08-737 25 00
E-post: landstingsrevisorerna.rev@sll.se
Hemsida: www.sll.se
Org.nr: 232100-0016

Region Stockholm

Bilaga 1

Regionrevisorerna

Rekommendationer till nämnd/styrelse – ÅR 2020

Färdtjänstnämnden

Intern kontroll

Ursprung	Rekommendation	Åtgärdad	Revisionens kommentar
58278 **Från rapport** 2020 Årsrapport	Färdtjänstnämnden bör säkerställa att delegationsbeslut anmäls till nämnden i enlighet med nämndens delegationsordning.	–	

Miljö

Ursprung	Rekommendation	Åtgärdad	Revisionens kommentar
29475 **Från rapport** 2018 Årsrapport **Tidigare ID** 1511	Färdtjänstnämnden bör säkerställa att befintliga styrande dokument är relevanta och efterlevs vid upphandling av den särskilda kollektivtrafiken.	–	

Strategisk styrning och organisation

Ursprung	Rekommendation	Åtgärdad	Revisionens kommentar
29469 **Från rapport** 2017 Delrapport **Tidigare ID** 1067	Färdtjänstnämnden bör säkerställa att mål, strategisk inriktning och prioriteringar för den långsiktiga utvecklingen av färdtjänsten och dess förhållande till den allmänna kollektivtrafiken fastställs.	●	**ÅR 2020** Revisionen har vid tidigare granskningar funnit att det pågår ett arbete med bland annat en ny *Utvecklingsplan färdtjänst* men att utvecklingsplanens funktion i den kort- och långsiktiga styrningen inte är tydlig. Granskningen har visat att arbetet med att ta fram Utvecklingsplan färdtjänst har

Ursprung	Rekommendation	Åtgärdad	Revisionens kommentar
			pausats. Det har framkommit att arbetet med utvecklingsplanen planerades att pågå under 2020, men att detta nedprioriterades under året, bland annat p.g.a. coronapandemin. Enligt uppdaterad tidplan kommer projektplanering att påbörjas under våren 2021. Av granskningen framgår även att arbetet med utvecklingsplanen är beroende av flera andra projekt, såsom exempelvis framtagandet av ett nytt trafikhanteringssystem. Av nämndens verksamhetsberättelse för 2020 framgår även att utredningen *Framtida inriktning för färdtjänsten* kommer utgör ett av underlagen i framtagandet av Utvecklingsplan färdtjänsten, genom att behov och krav som identifierats i utredningen kommer att inkorporeras i utvecklingsplanen. Av verksamhetsberättelsen framgår också att den del av utredning *Framtida inriktning för färdtjänst* som avser trafikupplägg för resor med färdtjänst och sjukresor, planeras att aktualitetsprövas under 2020 och 2021. Studien är tänkt att användas som underlag till arbetet med att ta fram det nya trafikhanteringssystemet. Åtgärder för att hantera rekommendationen är i planeringsstadiet och revisionen bedömer därför att rekommendationen inte är åtgärdad.
58277 **Från rapport** 2020 Årsrapport	Färdtjänstnämnden bör utarbeta indikatorer kopplade till samtliga verksamhetsspecifika mål, i syfte att stärka styrning och uppföljning av verksamhetens resultat.	–	

Säkerhet

Ursprung	Rekommendation	Åtgärdad	Revisionens kommentar
29473 **Från rapport** 2018 Årsrapport **Tidigare ID** 1508	Färdtjänstnämnden bör i enlighet med fullmäktiges riktlinjer för säkerhet anta en trafiksäkerhetspolicy och säkerställa att den tillämpas av samtliga entreprenörer.	🟡	**ÅR 2020** Revisionens uppföljning visar att nämnden i november 2019 beslutat om en trafiksäkerhetspolicy för färdtjänstverksamheten. Granskningen visar att policyn ännu ej fullt ut tillämpats i någon upphandling. Policyn utgör underlag i en nu pågående, men ännu inte avslutad, upphandling. Revisionen anser därmed att implementering samt säkerställande av policyns tillämpning återstår. Rekommendationen bedöms därför som delvis åtgärdad.
37687 **Från rapport** 2019 Årsrapport	Nämnden bör, utifrån den egna organisationens behov, inventera och fatta beslut om styrande dokument för informationssäkerhet.	–	
37688 **Från rapport** 2019 Årsrapport	Nämnden bör regelbundet följa upp status på informationssäkerhetsarbetet.	–	
37689 **Från rapport** 2019 Årsrapport	Nämnden bör säkerställa att TN för deras räkning tillförsäkrar att ansvariga för informationssäkerhetsarbetet ges mandat att kunna rapportera direkt till ledningen.	–	

Verksamhetsstyrning

Ursprung	Rekommendation	Åtgärdad	Revisionens kommentar
37690 **Från rapport**	Färdtjänstnämnden bör säkerställa att de lagkrav som ställs på nämnden avspeglas i en överenskommelse, i enlighet med fullmäktiges policy för integrerad ledning och styrning, med trafiknämnden som utförare av	🔴	**ÅR 2020** Årets uppföljande granskning har visat att

Ursprung	Rekommendation	Åtgärdad	Revisionens kommentar
2019 Årsrapport	färdtjänstverksamheten inklusive hur kraven ska följas upp och återrapporteras.		färdtjänstnämnden avser ta fram en översyn över överenskommelser och styrande dokument mellan trafiknämnden och färdtjänstnämnden i enlighet med fullmäktiges policy för integrerad ledning och styrning. Syftet med denna översyn är att kartlägga nämndernas relation avseende tjänster som utförs av nämnd för annan nämnds räkning samt reglera nämndernas relation i enlighet med kraven på god intern styrning och kontroll. Granskningen har visat att denna översyn planerades att genomföras under tertial tre 2020, men försenades p.g.a. coronapandemin. Arbetet med översynen planeras att påbörjas under andra kvartalet 2021. Revisionen ser positivt på att nämnden påbörjat arbetet med en översyn av området. Eftersom arbetet med rekommendationen ännu är i ett mycket tidigt skede bedömer revisionen rekommendationen som ej åtgärdad.
37691 **Från rapport** 2019 Årsrapport	Nämnden bör tydliggöra och precisera redogörelsen i verksamhetsberättelsen utifrån den verksamhet som nämnden ansvarar för.	–	

Region Stockholm

Bilaga 2

Regionrevisorerna

Rekommendationer till ledning – ÅR 2020

Färdtjänstnämnden

Intern kontroll

Ursprung	Rekommendation	Åtgärdad	Revisionens kommentar
29471 **Från rapport** 2018 Årsrapport **Tidigare ID** 1404	Trafikförvaltningens ledning bör kartlägga och beskriva kontroller i väsentliga flöden inom färdtjänstverksamheten.		**Delår 2020** Revisionens uppföljning visar att ett utvecklingsarbete pågår men att det fortfarande återstår en del arbete för att kartlägga och beskriva kontrollerna i de väsentliga flödena.
45763 **Från rapport** 2020 Delrapport	Trafikförvaltningens ledning bör verka för att en överenskommelse ingås med hälso- och sjukvårdsförvaltningen som reglerar ansvaret och utförandet av sjukresor.		**ÅR 2020** Alltsedan färdtjänstnämnden inrättades 1 januari 2019 hanteras sjukresor inom nämndens verksamhetsområde, varför ett nytt avtal, som reglerar ansvaret och utförandet av tjänsten måste arbetas fram mellan HSN och FTN. Revisionen har rekommenderat trafikförvaltningens ledning att verka för att en sådan överenskommelse ingås med HSN. Revisionen konstaterar att överenskommelsen mellan färdtjänstnämnden och hälso- och sjukvårdsnämnden gällande sjukresor är under utarbetande men har drabbats av förseningar kopplade till coronapandemin. Enligt uppgift påbörjades dock arbetet med en överenskommelse redan under våren 2017, det vill säga långt före pandemin. Tjänsterna uppgår till höga belopp, vilket talar för att villkoren bör regleras mellan parterna. Revisionen bedömer att rekommendationen är delvis åtgärdad och kommer att följa det fortsatta arbetet med överenskommelsen under 2021.

Regionrevisorerna

BEDÖMNINGSMÅL OCH BEDÖMNINGS-KRITERIER 2020

Ekonomiskt och verksamhetsmässigt resultat

Nämnden/styrelsen har uppnått fullmäktiges mål samt följt de beslut, riktlinjer och föreskrifter som gäller för verksamheten. Verksamhetens resultat och resurser står i ett rimligt förhållande till varandra.

Bedömningsmål:

1. Nämnden/styrelsen har uppnått fullmäktiges finansiella mål (resultatkrav) och följt fullmäktiges ekonomiska riktlinjer.

2. Nämnden/styrelsen har uppnått fullmäktiges mål för verksamheten och genomfört tilldelade uppdrag.

3. Nämnden/styrelsen har i övrigt bedrivit verksamheten med god ekonomisk hushållning utifrån fullmäktiges beslut.

4. Nämndens/styrelsens verksamhet har bedrivits i enlighet med för verksamheten gällande lagar, föreskrifter, riktlinjer m.m.

Bedömningskriterier:

Tillfredsställande
Bedömningsmålen bedöms i allt väsentligt vara uppfyllda. Avvikelser kan förekomma.

Inte helt tillfredsställande
Bedömningsmålen bedöms delvis vara uppfyllda. Det finns större och/eller flera avvikelser.

Otillfredsställande
Bedömningsmålen bedöms inte vara uppfyllda. Det finns väsentliga avvikelser eller allvarliga brister som måste åtgärdas snarast.
Kommentar: Bristerna eller avvikelserna är så stora att frågan om anmärkning eller avstyrkt ansvarsfrihet bör prövas.

Intern styrning och kontroll

Nämnden/styrelsen ansvarar för att det finns en intern styrning och kontroll som med rimlig grad av säkerhet leder till måluppfyllelse, effektiv verksamhet och

regelefterlevnad. Nämnden/styrelsen har säkerställt systematiskt ordnade kontroller i organisation, system, processer och rutiner.

Bedömningsmål:

1. Nämnden/styrelsen har fastställt en organisation med tydlig fördelning av ansvar och befogenheter.

2. Nämnden/styrelsen har i budget/verksamhetsplan fastställt ekonomiska och verksamhetsmässiga mål i linje med fullmäktiges mål och övriga uppdrag. Målen är mätbara/uppföljningsbara.

3. Nämnden/styrelsen har riktlinjer och rutiner för väsentliga områden för att säkerställa att verksamhetens uppdrag och mål uppnås samt att lagar, föreskrifter m.m. följs.

4. Nämnden/styrelsen har genomfört en riskanalys som identifierar, värderar och prioriterar väsentliga risker. Nämnden/ styrelsen har i en plan för intern kontroll, i enlighet med regionens fastställda regelverk, fastställt vilka åtgärder/ kontroller som ska hantera prioriterade risker.

5. Nämnden/styrelsen följer kontinuerligt och systematiskt upp ekonomi och verksamhet, såväl för verksamhet i egen regi som för sådan som uppdragits åt annan att utföra, analyserar väsentliga avvikelser samt vidtar åtgärder vid behov.

6. Nämnden/styrelsen har ett informations- och kommunikationssystem som stödjer styrning, kontroll och uppföljning av verksamheten.

7. Nämndens/styrelsens rapportering ger en rättvisande och tillförlitlig information om ekonomi och verksamhet.

8. Nämnden/styrelsen har säkerställt en tillräcklig beredning av ärenden.

9. Nämnd/styrelse har fattat beslut med stöd i reglemente, delegation eller i uppdrag från fullmäktige.

Bedömningskriterier

Tillräcklig
Bedömningsmålen bedöms i allt väsentligt vara uppfyllda. Avvikelser kan förekomma.

Inte helt tillräcklig
Bedömningsmålen bedöms delvis vara uppfyllda. Det finns större och/eller flera avvikelser.

Otillräcklig
Bedömningsmålen bedöms inte vara uppfyllda. Det finns väsentliga avvikelser eller allvarliga brister som måste åtgärdas snarast.
Kommentar: Bristerna är uppenbara och försvårar styrning, ledning, uppföljning och kontroll. Avvikelserna är så stora att frågan om anmärkning eller avstyrkt ansvarsfrihet bör prövas.

Räkenskaper

Nämndens/styrelsens redovisning är upprättad i enlighet med lagstiftning och god redovisningssed så att räkenskaperna ger en rättvisande bild av resultat och ställning och kan ligga till grund för styrning, ledning, uppföljning och kontroll av den verksamhet som bedrivs.

Bedömningsmål:

1. Nämndens/styrelsens räkenskaper är upprättade i enlighet med den kommunala redovisningslagen, god redovisningssed samt landstingets regler och anvisningar.

2. Nämndens/styrelsens delårsrapport och årsbokslut/årsredovisning ger en rättvisande bild av resultat och ställning.

Bedömningskriterier:

Rättvisande
Räkenskaperna uppfyller i allt väsentligt bedömningsmålen. Avvikelser kan förekomma. Eventuella värderings-, klassificerings- och/eller upplysningsfel är inte av sådan karaktär att de väsentligen påverkar bilden av nämndens/styrelsens resultat och ställning.

Inte rättvisande
Räkenskaperna innehåller väsentliga avvikelser eller allvarliga brister i förhållande till bedömningsmålen och ger inte en rättvisande bild av resultat och ställning.
Kommentar: Avvikelserna är så stora att frågan om anmärkning eller avstyrkt ansvarsfrihet bör prövas.

Regionrevisorerna
Revisorsgrupp III

2021-03-29

Diarienummer
RK 2020-0020

Regionfullmäktige i Region Stockholm

Revisionsberättelse för färdtjänstnämnden år 2020

Vi av fullmäktige utsedda revisorer har granskat färdtjänstnämndens verksamhet och ekonomiska redovisning för år 2020.

Nämnden ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. Den ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll och att återredovisning sker till fullmäktige.

Revisorerna ansvarar för att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper samt att pröva om verksamheten bedrivits enligt fullmäktiges uppdrag och mål samt de lagar och förskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionssed i kommunal verksamhet och revisionsreglementet. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för bedömning och ansvarsprövning och har gett det resultat som redovisas revisionskontorets Årsrapport 2020 för färdtjänstnämnden. Vi bifogar en redogörelse för resultatet av granskningen.

Vi bedömer sammantaget att färdtjänstnämnden i allt väsentligt har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Vi bedömer att nämndens interna styrning och kontroll har varit tillräcklig. Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande.

Vi tillstyrker att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för nämnden samt dess enskilda ledamöter.

Stockholm 2021-03-29

Anders Lönn

Michael Stjernström

Anders Ödmark

Björn Jansson

Gustav Olofsson

Inger Linge

Jan Holgersson

Region Stockholm
Regionrevisorerna
Box 22230
104 22 Stockholm

Telefon: 08-737 25 00
E-post: landstingsrevisorerna.rev@sll.se

Säte: Stockholm
Org.nr: 232100-0016
www.sll.se

Besök oss: Hantverkargatan 25B, T-bana Rådhuset, se www.sl.se

Visma Addo ID-nummer : 610474cc-5a9b-4da1-8054-5d64a2800aba

Dokumentet är signerat med Visma Addos tjänst för digital signering.
Signaturerna i detta dokument är juridiskt bindande. Undertecknarens identitet är registrerad och listad här nedan.

"Med min signatur bekräftar jag innehållet i ovanstående dokument."

Serienummer: X5wTtCwZccTOMpd93qzWhg

ANDERS LÖNN

08-04-2021 15:00

Serienummer: XJoYwdeelGXRfAMJzXY8kg

ANDERS ÖDMARK

08-04-2021 15:12

Serienummer: fod/XE6HnwMcptsdz9mPgw

Björn Crister Jansson

08-04-2021 15:16

Serienummer: bgFZouMP41zel7+LSO/fCg

Jan Holgersson

08-04-2021 16:02

Serienummer: /rxz1pSksITf+6OBtkGq4A

INGER LINGE

08-04-2021 18:29

Serienummer: jHbD+oF9kyq+cjwN7GfuFQ

MICHAEL STJERNSTRÖM

13-04-2021 17:31

Visma Addo ID-nummer : 610474cc-5a9b-4da1-8054-5d64a2800aba

Detta dokument är signerat med Visma Addos tjänst för digital signering. Certifikat i detta dokument är säkra och validerade med hjälp av de matematiska hashfunktionerna i originaldokumentet.

Dokumentet är låst för ändringar och har en tidsstämpel med ett certifikat från en pålitlig tredje part. Alla kryptografiska signeringscertifikat är inbäddade i PDF-filen och kan användas för godkännande i framtiden.

Hur man verifierar att dokumentet är i original
Detta dokument är skyddat med ett Adobe CDS-certifikat. När du öppnar dokumentet i Adobe Reader ser du att det är certifierat i Visma Addos signeringstjänst. Detta garanterar att innehållet i dokumentet är oförändrat.
Du kan verifiera de kryptografiska signeringscertifikaten i dokumentet med Visma Addos validator på denna webbsida https://vismaaddo.net/WebAdmin/#/NemIdValidation

Dokumentet är signerat med Visma Addos tjänst för digital signering.
Signaturerna i detta dokument är juridiskt bindande. Undertecknarens identitet är registrerad och listad här nedan.

"Med min signatur bekräftar jag innehållet i ovanstående dokument."

Serienummer: AxpL8slqSfSz1mZwd4S73A

Karl Gustav Olofsson

15-04-2021 16:06

Visma Addo ID-nummer : 610474cc-5a9b-4da1-8054-5d64a2800aba

Detta dokument är signerat med Visma Addos tjänst för digital signering. Certifikat i detta dokument är säkra och validerade med hjälp av de matematiska hashfunktionerna i originaldokumentet.

Dokumentet är låst för ändringar och har en tidsstämpel med ett certifikat från en pålitlig tredje part. Alla kryptografiska signeringscertifikat är inbäddade i PDF-filen och kan användas för godkännande i framtiden.

Hur man verifierar att dokumentet är i original
Detta dokument är skyddat med ett Adobe CDS-certifikat. När du öppnar dokumentet i Adobe Reader ser du att det är certifierat i Visma Addos signeringstjänst. Detta garanterar att innehållet i dokumentet är oförändrat.
Du kan verifiera de kryptografiska signeringscertifikaten i dokumentet med Visma Addos validator på denna webbsida https://vismaaddo.net/WebAdmin/#/NemIdValidation